

Handläggare
Nils Matsson
08-508 27 948

Till
Trafiknämnden
2018-06-14

Fossilbränslefri organisation 2030. Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Jonas Eliasson
Förvaltningschef

Anne Kemmler
Avdelningschef

Sammanfattning

Trafiknämnden har av kommunstyrelsen fått utredningen Fossilbränslefri organisation 2030 på remiss.

Trafikkontoret ställer sig positiv till utredningens övergripande inriktning och mål, men framhåller några synpunkter och möjliga farhågor. Farhågorna gäller främst möjligheten att fullt ut nå fossilbränslefri drift av arbetsmaskiner till 2030. Kontoret vill också påminna om att man måste ta hänsyn till EU:s utsläppshandel samt systemet med elcertifikat för att kunna bedöma de faktiska effekterna av minskat flygresande och gröna elavtal på de samlade klimatutsläppen.

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 948
Växel 08-508 27 200
nils.matsson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Remissen

Kommunfullmäktige beslöt i november 2016 om Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040 (Dnr 134-175/2015). Strategin innehåller delmål och ett antal utredningsuppdrag varav ett innebar att staden ska ta fram en handlingsplan för att som organisation vara fossilbränslefri 2030. Uppdraget, som gavs till kommunstyrelsen tillsammans med servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, redovisas i form av den utredning som trafiknämnden nu fått på remiss.

Syftet med utredningen är att identifiera stadens fossilbränsleanvändning och ge förslag på insatser som leder staden mot fossilbränslefrihet. Utredningen inleds med en inventering av stadens fossilbränsleanvändning med fokus på att identifiera stadens processer och användningsområden där fossila bränslen nyttjas. Utredningens andra del ger förslag på åtgärder och insatser som staden behöver vidta för att denna användning ska upphöra. För avsnittet om fossilbränslefria arbetsmaskiner och entreprenader ges följande förslag på insatser:

1. Genomför demonstrationsprojekt av eldrivna arbetsmaskiner
2. Inför krav om fossilbränslefrihet i gemensamma miljökrav för entreprenader inom samarbetet mellan Trafikverket, Stockholm, Göteborg och Malmö stad
3. Slå fast ett sistadatum för nya inköps- och leasingavtal av egna arbetsmaskiner som enbart kan drivas av fossila bränslen
4. Anta ett sistadatum då fossilbränsle drivna arbetsmaskiner inte längre accepteras vid upphandling av entreprenader
5. Inför incitamentsklausuler i entreprenadupphandlingar
6. Verka för införande av register för arbetsmaskiner

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret anser att det är eftersträvaransvärt och fullt möjligt att via incitamentsklausuler och krav inom upphandling stimulera fossilbränslefria alternativ rörande arbetsmaskiner. Stadens möjligheter att därigenom fullt ut uppnå delmålet fram till 2030 är däremot osäkert och troligen behäftat med stora kostnader och risker. Maskinleverantörernas möjlighet att ta fram fungerande alternativ och tillgången till fossilfria drivmedel är begränsande faktorer som inte kan bortses från.

Trafikkontoret svarar för viktiga samhällsfunktioner som berör trafiksäkerhet och framkomlighet. Vinterväghållning, gatuunderhåll och underhåll av stadens broar är exempel på samhällsviktig

verksamhet som inte kan ställas in och som gör det svårt att ställa ett absolut krav på slutdatum för arbetsmaskiner med fossilbränslebaserade drivmedel. Detta gäller även förslaget att införa krav om fossilbränslefrihet i gemensamma miljökrav. Detta kan ske först när alternativ till fossilbränsle drivna arbetsmaskiner finns tillgängliga på marknaden i större utsträckning och tillgången på alternativa bränslen är säkerställd. Kontoret är positivt till att staden verkar för ett register för arbetsmaskiner vilket enligt kontorets mening skulle underlätta möjligheterna att följa upp och ställa krav på arbetsmaskiner.

Att verka för delmålets uppfyllande i samarbete med Trafikverket, Göteborg och Malmö bedömer kontoret som nödvändigt för framgång i denna sak. Ett samarbete skulle öka incitamenten för maskintillverkare och förhoppningsvis snabba på viljan till teknikutveckling.

Trafikkontoret anser också att det är viktigt att resurser för kravställande och uppföljning av de krav som ställs finns hos de förvaltningar och bolag som upphandlar och inte främst som en central stödfunktion.

För att stimulera försöksverksamhet borde staden också själv eller i samarbete med andra kunna i mindre omfattning testa nya alternativa maskiner som kunde tillhandahållas i stadens entreprenader.

Kontoret är medvetet om vikten av att klimatutsläppen från flygresande minskar, för att uppnå en fossilbränslefri organisation är det angeläget att tjänsteresor med flyg minskar och det finns ett värde i att staden går före och visar på alternativ. Kontoret vill dock påminna om att flygresor inom EU ingår i EU:s utsläppshandelssystem. De totala koldioxidutsläppen inom EU påverkas därför inte av om staden minskar sitt flygresande inom EU. Ett minskat flygresande frigör ett utrymme inom utsläppshandeln som automatiskt (via prismetanismen) tas i anspråk av något annat inom den handlande sektorn, antingen annat flygresande eller t ex elproduktion. Taket för de samlade utsläppen från den handlande sektorn stramas åt över tid. Systemet tar dock inte hänsyn till den sk höghöjdsfaktorn som gör att flygutsläpp har större (cirka dubbla) klimateffekt än samma mängd utsläpp från t ex elproduktion (som också ingår i utsläppshandelssystemet).

Av samma skäl vill kontoret också påminna om att sk gröna elavtal varken påverkar koldioxidutsläpp eller utbyggnadstakten av fossilfri

elproduktion. Det europeiska utsläppshandelssystemet bestämmer mängden utsläppt koldioxid från elproduktion, och elcertifikat-systemet bestämmer produktionskapacitet för hållbar el. Således har gröna elavtal inte möjlighet att leverera lägre koldioxidutsläpp eller snabbare utbyggnad av hållbar elproduktion.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen och förklarar beslutet omedelbart justerat.

Slut

Bilaga

1. Fossilbränslefri organisation 2030